

În atenția: **Comisiei Naționale pentru Situații Excepționale**
Copie: Administrației Naționale a Penitenciarelor
Ministerului Justiției Procuraturii Generale
Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale Consiliul Superior al Magistraturii

Măsurile instituite în instituțiile penitenciare privind declararea stării de urgență în Republica Moldova

Apel privind necesitatea implementării de măsuri suplimentare pentru prevenirea virusului COVID-19 (coronavirus) în instituții penitenciare din țară

19 martie 2010

Asociația Promo-LEX, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii din partea societății civile, European Prison Litigation Network și Oficiul Avocatului Poporului apreciază măsurile întreprinse de Administrația Națională a Penitenciarelor în legătură cu acțiunile implementate pentru prevenirea COVID-19 (coronavirus). În context regional și având în vedere evoluția stării epidemiologice la nivel național, apreciem faptul și considerăm că ANP a implementat măsuri eficiente la această etapă.

Astfel, în conformitate cu prevederile Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a RM, nr.1 din 18 martie 2020 și ordinului Ministerului Justiției, nr.53 din 18 martie 2020 cu privire la prelungirea regimului special în cadrul sistemului administrației penitenciare, începând cu data de 18 martie 2020, au fost întreprinse următoarele acțiuni¹:

- prelungirea până la 12 aprilie 2020, a regimului special instituit în cadrul sistemului administrației penitenciare prin ordinul Ministrului Justiției nr. 50 din 12 martie 2020;
- prelungirea carantinei în instituțiile sistemului administrației penitenciare, pe perioada stării de urgență, stabilită prin Hotărârea Parlamentului nr.55 din 17.03.2020;
- intensificarea regimului sanitaro-antiepideologic în toate instituțiile subordonate ANP stabilit ce către autorități;
- suspendarea vizitelor și întrevederilor;
- acordarea întrevederii de scurtă durată prin intermediul sistemelor de video conferință prin platforme software acceptate de către instituția penitenciară;
- dublarea frecvenței dreptului la convorbiri telefonice a deținutului;

¹ <http://anp.gov.md/randommasuri-instituite-penitenciare-privind-declararea-starii-de-urgenta-tarastandard-imagecreate>

- suspendarea primirii coletelor, pachetelor cu provizii și banderolelor cu produse alimentare cu decidera preliminară, pentru fiecare caz în parte, de către conducerea instituției penitenciare, cu respectarea regimului sanitaro-antiepideologic corespunzător;
- prelungirea interdicției transferurilor deținuților la cererea personală, cu excepția internării în cadrul spitalului penitenciar și în instituțiile medico-sanitare publice;
- impunerea în sarcina directorilor fiecărei instituții subordonate ANP a responsabilității de a desfășura măsuri de prevenire a răspândirii infecției COVID-19 în rândul personalului sistemului administrației penitenciare, etc.

Cu toate acestea, considerăm că măsurile de prevenire urmează a fi fortificate din următoarele considerente:

- Instituțiile penitenciare reprezintă zone de risc sporit pentru transmiterea maladiilor infecțioase. Deținuții se află permanent într-o situație de mare promiscuitate, fie în celule, ateliere de producție, curți etc. Toate aspectele vieții în detenție implică deplasarea deținuților în grupuri, într-un număr mai mult sau mai puțin mare. Celulele de detenție sunt adesea slab ventilate (problema ventilației a fost constatată în mai multe rapoarte ale CPT și MNPT). Sistemul penitenciar se confruntă cu problema supraaglomerării. Din acest punct de vedere, riscurile de răspândire a virusului în sistemul penitenciar național nu urmează să fie neglijat din considerentul că: i.) Populația din penitenciare este una mare; ii.) în multe penitenciare (ex. P 15, există celule de tip barac unde sunt deținuți 10 și mai multe persoane);
- Sistemul penitenciar include o populație cu risc ridicat de propagare a bolilor transmisibile și se confruntă cu factori de risc în contextul COVID 19. În special, ratele de identificare a tuberculozei în sistemul penitenciar european este de 30 de ori mai mari decât la populația generală. De asemenea, populația penitenciară din Republica Moldova este formată din peste 700 de persoane condamnate care au vârstă de 50 + și care fac parte din categoria de risc, în contextul COVID-19².
- Sistemul medical penitenciar este slab dezvoltat și în criză de personal și finanțare suficientă. Sistemul medical din penitenciarele naționale este unul paralel, iar deținuții în caz de necesități medicale sunt tratați în penitenciarul nr. 16. Chiar dacă sistemul penitenciar are semnate contracte cu alte instituții medicale, bugetul este limitat. Aceste probleme au fost constatate în cauze litigate anterior de Asociația Promo-LEX, inclusiv CtEDO a constata această stare de fapt în hotărârile sale (*a se vedea: Șarban, Boicenco Holomiov, Istratii și alții, Stepuleac, Levința, Paladi, Brega, Oprea, Lipencov, Pascari, Veretco;*) Mai mult, sistemul medical penitenciar suferă în general de o legătură foarte slabă cu sistemul general de sănătate, ceea ce duce la întârzieri semnificative în acordarea asistenței medicale. În context național, indisponibilitatea escortelor poate fi o problemă recurentă pentru transferul pacienților la spital. Nu în ultimul rând, sistemul penitenciar național este slab dotat cu aparate de ventilare pulmonară și personal medical capabil să asigure acțiuni de terapie intensivă, care sunt critice în contextul asistării cazurilor grave de COVID 19.
- Actele normative privind COVID-19 emise de MSMPS nu prevăd expres activități legate de sănătatea deținuților, inclusiv accesul la servicii de diagnostic și tratament de calitate. Astfel, în situația când 7 penitenciare din 17 existente au funcții vacante de medici, accesul deținuților la examinare medicală este unul extrem de limitat și există riscul de nedagnosticare a COVID-19.
- Sistemul penitenciar nu este asigurat cu transport sanitar și personal de escortă instruit și dotat cu echipament de protecție în vederea asigurării unei transportări sigure a deținuților cu cazuri confirmate sau presupuse de COVID-19.

---

² https://drive.google.com/file/d/1cvcY-eUlnvxOmCYFAbnt7wE_n6EbYY1V/view

Reieșind din cele expuse, având în vedere contextul național, recomandările generale ale OMS³, recomandările organizațiilor neguvernamentale internaționale specializate (a se vedea EPLN – European Prison Litigation Network⁴, PNL – Penal Reform International⁵), în scopul prevenirii infectării angajaților sistemului penitenciar și persoanelor deținute, recomandăm Comisiei Naționale pentru Situații Excepționale, Ministerului Justiției și Administrației Naționale a Penitenciarelor, Procuraturii Generale, Consiliului Superior al Magistraturii să ia în considerare implementarea următoarelor acțiuni suplimentare, după cum urmează:

1. Crearea unei comisii multidisciplinare în cadrul ANP, cu implicarea specialiștilor din sistemul medical general, Oficiul Avocatului Poporului, Mecanismul Național de Prevenire a Torturii, organizații specializate din cadrul societății civile, etc.. Comisia urmează să elaboreze în termeni optimi protocoale de acțiune pentru diferite scenarii de răspândire a infecției în sistemul penitenciar, conform modelului civil (ex. Scenariu 1 – 0 persoane infectate, Scenariu 2 – 1 persoană infectată, Scenariu 3 – 2–50 persoane infectate, Scenariu 4 – 50+ persoane infectate, etc.);
2. Reevaluarea resurselor materiale și resurselor umane în contextul răspândirii infecției COVID 19, în special identificarea cadrelor medicale cu profil de reanimatolog, anesteziolog și alt personal medical implicat în tratarea bolilor infecțioase și realizarea procedurilor de terapie intensivă;
3. Suplinirea stocului necesar de medicamente, măști și substanțe dezinfectante necesare pentru prevenirea contaminării cu COVID-19;
4. Achiziția urgentă a aparatelor de ventilare pulmonară și dotarea cel puțin a penitenciarului nr. 16;
5. Organizarea ședințelor de judecată pentru examinarea cauzelor care nu suferă amânare prin teleconferință;
6. Organizarea întrevederilor între avocat și client prin teleconferință (cu asigurarea confidențialității, ex. prin instalarea a câte 3 computere cu acces la internet în penitenciar, crearea de cont special în aplicație, indicarea numărului de telefon la care avocatul se poate programa, verificarea împuternicirilor și legitimației, etc.) ori a camerelor cu sticlă de protecție și telefon;
7. Crearea mecanismului de stimulare, inclusiv financiară, a personalului medical din sistemul penitenciar;
8. Examinarea posibilității de motivare și atragere în sistemul medical penitenciar a personalului medical civil pe durata stării de urgență în vederea asigurării accesului deținuților la examinare medicală;
9. Arondarea teritorială a penitenciarelor și asigurarea cu cele necesare în vederea prelevării probelelor de material biologic de la deținuți și transportare către laboratoarele din subordinea MSMP sau private (după caz);
10. Dezvoltarea mecanismelor de referire a deținuților cu cazuri confirmate de COVID-19 pentru tratament staționar către instituțiile medicale teritoriale desemnate, asigurate cu secție de terapie intensivă;
11. Stabilirea procedurilor de escortare în condiții speciale și pază a persoanelor infectate deținute în sistemul penitenciar către alte instituții medicale de profil;
12. Persoanele deținute în sistemul penitenciar cu vârsta 50+ constituie grup de risc sporit pentru infectare cu COVID-19 și necesită acțiuni de supraveghere medicală activă, inclusiv plasare în carantină (în măsura în care este posibil);

---

³ <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-infection-prevention-and-control-healthcare-settings-march-2020.pdf>

⁴ https://www.prisonlitigation.org/covid19-prison/#_ftn5

⁵ https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2020/03/FINAL-Briefing-Coronavirus.pdf?fbclid=IwAR0-yyubJl9WQ9aTN8GrYZT2qM4dkhdFqajCKyDefyXNtxG0JAfp_WJi05c

13. Intensificarea măsurilor de screening și verificare a personalului penitenciar la identificarea simptomelor de boli respiratorii acute, inclusiv termometria de 3-4 ori pe zi;
14. Stabilirea procedurilor de comunicare între personalul medical din penitenciare cu personalul medical specializat din instituțiile medicale civile;
15. Vaccinarea persoanelor deținute în sistemul penitenciar (voluntară și gratuită) contra virusului gripal;
16. Asigurarea posibilității membrilor Consiliului pentru Prevenirea Torturii să efectueze în continuare vizite de monitorizare în sistemul penitenciar;
17. Reevaluarea persoanelor sub anchetă din cadrul izolatoarelor de urmărire penală și aplicarea măsurilor alternative detenției, în special privitor la persoanele extrădate, cu vârsta 50+ și cu boli cronice (plasarea la domiciliu, monitorizare electronică ...)
18. Instanțele de judecată să continue examinarea cazurilor ce țin de aplicarea art. 91 CP, 92 CP, 93 CP, 94 CP, 95 CP;
19. Persoanele reținute să fie plasate ca excepție în IDP ale MAI pe o perioadă de 14 zile, până la transferarea în sistemul penitenciar;
20. Suspendarea activităților de prestare a muncii în sistemul penitenciar (remunerată și neremunerată), cu excepția activităților de întreținere a penitenciarelor;
21. Procuratura Generală să solicite aplicarea măsurii preventive de arest doar în cazuri excepționale în strictă corespundere cu standardele prevăzute de Articolul 5 CEDO și doar în cazurile în care nu este posibilă aplicarea măsurilor preventive alternative. Aplicarea măsurilor privative alternative și interzicerea aplicării măsurii preventive arest persoanelor grav bolnave sau celor cu maladii cronice

Cu respect și apreciere,

Asociația Promo-LEX
Consiliul pentru Prevenirea Torturii
European Prison Litigation Network
Oficiul Avocatului Poporului

Apelul este deschis pentru subsemnare! E-mail: carolina.bondarciuc@promolex.md